

Szerkesztőség és kirodó hivatal
Plac. SIMONFFY-ház a város-
házával szemben

HIRDETÉMÉNYEK.
Hirdetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

Hírmegtelen levelek csak ismert kezektől
fogadhatunk el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán	
küldve:	
Egész évre	10 ft — kr
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy hóra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábospetisors egy szeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábospetisorsért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Kedd, január 13.

8. szám

Debreczen, jan. 13.

(T.) Nem tehetik, hogy néha-néha be ne vallják. Nincs olyan ember, kit meg ne szálljon néha-néha a lelkiismeret, s habár álmában is, de ki ne beszélje a bűnt, melyet egyik vagy másik felebarátja ellen elkövetett. Így szállja meg néha-néha a lelkiismeret az áll ellenzéki lapokat is. Ilyenkor aztán, egy-egy pillanattal, mintha önmagukhoz beszélnének, elismerik az általuk méltánytalanul és annyiszor bántalmazott kormány érdemeit. Hanem persze, a másik pillanatban már fölébredve, vad tekintettel néznek körül, vajjon hallotta-e az ö vallomását valaki, mert azt a valakit szeretnék eltétni láb alól. Amde azon hiszemben, hogy nem hallotta, ismét és még vadabban kezdik a régi nótát. Mi azonban, kik figyelemmel szoktuk kísérni megtört pillanataikban is, az „Egyetértés“ ez idei 6 ik számából a következőket idézzük:

Az „Egyetértés“ ugyanis, az Ausztriából hozzánk látogatott mérnökökről és építészekről írva, ezeket mondja a többi közt:

„A nagy nemzeteknek voltak már kiváló képviselőik, kik eljöttek hozzánk tudományos és művészeti nemzeti kinécsinket megtekinteni, tanulmányozni, kelőképp méltányolni. Nagy és fényes nemzetközi társaság is jött el hozzánk 1873-ban, közvetlen szemlélet utján győződni meg arról, hogy egy újra támadott, szabadságot újra visszanyert nyugati műveltség teljesen elsajátított keleti nemzet minő nemes erőfeszítéssekerttesz, hogy a művelődés élén álló nemzetek hadsorába önérettel lépjen be, s ott becsülettel állja meg helyét.“

Igy az „Egyetértés.“ Szegény „Egyetértés!“ Mily lelki furdalásai lehetnek azért, hogy mindezeket csak

egy pillanatokban, mikor már lelkiismeretével teljesen nem bír, lehet elmondania. Ime pedig, hogy lelkesedik az 1867 diki „újra támadásért“ és a „vissza nyert szabadságért“, a mely „újra támadást“ hivatalosan tagadnia, a „visszanyert szabadságot“ pedig kardolnia kel. Mily nagy elismeréssel viseltetik a „nemzet nemes erőfeszítésére iránt“, a mely nemes erőfeszítéshez saját jó szántából és akaratából soha egy krajczárral nem járult, soha egy krajczárt meg nem szavazott, hanem a helyett a kormányt, mely e nemes erőfeszítés élén áll, s a pártot, mely a kormányt támogatja és támogatja, korholja, szidja, gyanúsítja és rágalmazza. Párt-érdekből, lelkiismerete ellen, csak hogy a nemzet előtt eláztathassa, megbukathassa és helyére ő lephessen. Ilyeneket engednek meg a pártok magoknak a politikában, ami a közéletben megvetésre méltó gyalázat lenne. Jó lesz, ha tudomással bír róla a közönség.

A „Pesti Napló“ pedig, ez idei 2-ik számában írja:

„Tagadhatatlan, hogy az állam és társadalom hozzá lát a gazdasági erő fokozásához. Ha a törvényalkotásban keressük ezen szilárdításra czélzó igyekvést, mondhatni, hogy az állam sokat tett először is a közlekedésügy terén. A kelenföld-új-szónyi pálya forgalomba helyezett, és miután ugyancsak özön megnyílt délen a belgrád-nisi vasut, nyugaton pedig az uralhegyi pálya, a mi kivitellünk és az átvitel nyugat felé epochalis előre haladást tapasztalt. Új pálya szakaszt épített az állam éppen most megnyíló szabadka-bajai vasutal, melynek ma csak helyi, de idővel, ha a dunai áthidalás órája érkezett, nagy forgalmi szerepe lehet. Állami költségen épül a munkács-beszkidi vasut, melyet stratégiai ok sürgetetnek ugyan, de meglesz az átviteli forgalomban bizonyos je-

lentősége. Legfontosabb azonban a közlekedési politika terén az államosítás lényeges előrevitele, az erdélyi, az alföldi, a duna-drávai vasutak beváltása által. Az állam vasut nem kevesebb mint 951 kilométerrel nevezkedett és 4267 kilométert képez. Az ily hálózat domináló hatalmat gyakorol, kivált miután az osztrák-magyar állami és déli vasuti, nemkülönben a dunagőzhajózási társasággal vitelbér szabályozási kasszistellben áll.“

Sok mindenféle dicsőítést elmondván még a „Pesti Napló“, czikkeket a következő sorokkal végzi.

„Mindent összevéve, a társadalom, kormány és törvényhozás küzd és fárad az ország anyagi jobblétének előbbrevitelén, de e küzdelem mind nehezebb lesz a termelés és értékesítés minden terén. Az elmúlt esztendő megértette ezt a nemzettel, inkább mint valaha, s azért összes értelmi s erkölcsi erejével fog letezt, s amennyire lehet, gyarapodásáért küzdeni.“

Igy a „Pesti Napló“ közgazdasági rovatára. Ezenképpen ismeri el a kormány nagy érdemeit, ezenképpen mutatja ki a száz és száz milliókra menő közlekedési befektetést, mely mind a közgazdaság, ipar és kereskedelem érdekében történik; és ezenképpen buzdítja a nemzetet további kitaradás és küzdelemre. Igen ám, a közgazdasági rovatban. De méltóztassanak csak ugyanazon szám vézércikkét nézni, mintha nem is abban az egy lapban jelent volna meg e két cikk. Meit míg a közgazdasági rovatvezető az ő szakmájába mélyedve, minden párt szenvedélytől menten egyedül az ügyek állásának leírására szorítkozik, az alatt a Tisza ellenes hecező gladiátorai, gunytárgyává igyekeznek tenni ama kormány fejét, a mely kormány „epochalis“ vívmányokat ért el közgazdaságunk terén, s minden lehető megtesz az ország anyagi jobblétének gyarapítására.

Amde mert e küzdelem mindinkább nehezebb lesz, a „Pesti Napló“ — nemzetgazdája kitaradásra buzdítja a nemzetet, míg ugyanazon lap vezércikke öje mindent elkövet, hogy a nemzetből a reményt kiölje s a kitaradásra képtelenné tegye. Es így méltán elmondhatja kormány és szabadelvű párt hogy: „Mindazon dicsőret, melyet egy-egy jobb pillanatban vagy a közgazdasági rovatban a nemzet haladására halmoztok, egyedül engem illet. Ti a nemzetet soha, de soha nem buzdítottatok, s azon kormány ellen izgattatok, amely kormány ime, ha hazája népét a nemes küzdelem hevével vezette, és mind-n lehetőt megtett a ti ellentárlástokkal, s akadálygördítésekkel szemben is. Soha de soha nem támogatátok őt nemes küzdelemben, hanem amennyi akadályt csak felhalmozhattatok, azt felhalmoztatok bizonynyal. Most is hónapokig huzzátok a budget tárgyalását, csak hogy a kormány haladásának utjába akadályokat és nehézségeket gördítetek s a kormánynak kellemetlenséget okoztatok. Mindaz tehát, ami történt a ti határozott ellenségeskedéstekekkel szemben, egyedül a szabadelvű párt hazafias kitaradása következtében történt, s azon mameluk hadműve, amely mameluk had, elöttetek, minden jónak és nemes küzdelemnek ellenzéke őtt- csak a gunynak tárgyát képezte.“

Es nem látjátok be ezt? Nem látjátok minden haladás, amely haladás 1874-ben már megakadt, a szabadelvű párt érdeme. „1874-ben“, — írja a „Pesti Napló“ pénzügyeink oly gyalázatos labonál, tak, hogy a lánchíd felszabadítására gondolni se lehetett.“ — S ime a Tisza kormány, mely azóta több ezer kilométernyi vasutat államosított tett, meg a boszniai okkupációt is eltette, s minden haladási eszközt fokozott mértben alkalmaz, a Tisza kormány a lánchíd felszabadítását is lehetségessé teszi s mindezek daczára, a rendes kiadásokban már egé-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

HOLTOMIGLAN.

Regény.
Írta: Vártasi Arnold.
(Folytatás.)

Etelka elhagyja a kastélyt.

Senkim nem volt, kivel fölfedezéseimet aggályaimat közölhettem volna. Müller Béla jó fiu volt, művelt is, de nem egészen okos. Szerelmes volt és az elég baj. Nem hogy ő segíthetett volna engem tanácsosul, de nekem kellett őt ezzel segítenem, a mi különben rendben levő dolog volt. Hisz oly öreg voltam, hogy apja lehettem volna.

Nem találtam benne semmit atyja kalmárszámító szelleméből. En ismertem atyját is, a nagykereskedőt; hideg és érzéktelen volt mint egy darab kő. Első látásra Bélát is hideg, nyugodt embernek lehetett volna tartani, de ha valaki nagyon fölhevítette, akkor egészen magánkiült volt s elvesztette józan gondolkodását. Tapasztaltam ezt már egypár ízben.

Csak annyit mentam el neki, a menyit szükségesnek tartottam, hogy föl ne igazságam. Titoktartásáról egyébként nem kételkedtem.

Sajnáltam szegény fiut. Szerelme reménytelen volt, s a helyett, hogy fogyni volna, napról napra növekedett. Nevetésges dolog az ilyen boldogtalan szerelem! tudta azt jól Müller Béla s igyekezett elrejtetni a világ szemei elől. De annyira uralkodott most már egész lényén e szerelem, hogy elrejtteni azt nem lehetett. Végre megtudta az egész környék, hogy Müller Béla szerelmes lett Etelkába.

Volt aztán pletyka, mendemonda, meg-

hurozolták mindkettőjük nevét. Nevettek, gunyolódtek, élceltek fölötte, s irigykedtek reájok. Bizony nem volt mit irigyelni. Egyébként csak tőlük kettőtől függött, hogy boldogtalanok legyenek-e vagy sem. Mások helyükben tudtak volna könnyíteni sorsukon s elfelejtenj a bilincseket, melyek lekötötték őket távol egymástól s melyeket lerázhattak volna minden perczben, ha nekik úgy tetszik. Ez volt a Péter ur nézete s valószínűleg még sok más emberé, kik azonban nem mondták ki ugy, mint Péter ur ki-mondta. Ő meg nem foghatja, hogy a Müller Béla helyzetében hogyan busulhat egy okos ember.

Az, hogy Etelka is szereti Müller Bélát nem volt ugyan annyira látható, mint az ifjú szerelme, hanem azért azt is észrevette a világ. Sok ember meg nem foghatta, hogy miért játszzák itt a boldogtalan szerepét, mikor mindaketten szeretik egymást. Biz ez olyan dolog volt, a mit sok ember nem értett meg.

Szegény Etelka! Egy arczképe függ itt épen író-asztalom fölött, reá néztem, mikor e sorokat írom. Ártatlan szemei szelid szemrehányással néznek le reám a képről; legálabb azt képzelem. Más hang az, melyen rólád írni kellene, Jó agyalom. Nem értek hozzá. Öreg ember vagyok, ügyvéd, aki sokat láttam az emberiség alakjából s nem bírok fölülemelkedni a világon.

Alvégly Péterné csipős élceket készített a „platói viszony“ ra, mely Müller Béla és Etelka közt uralkodott, Mondják el mások, ha nekik tetszik, én nem akarok ez élcekre emlékezni, melyek becsületet nem szereztek annak, a ki kitalálta. Péterné szerfölött ingerült volt Müller Bélára, Malvin kisasszony sem viseltetett iránta valami jó indulattal. Egykor édesen ábrándozott róla, mikor még azt hitte, hogy a szép négy szürke őt fogja

mint menyasszonyt Müller Béla udvarába szállítani.

Az előtt csak gazdagságát, szép lovait és csinos arczát vették tekintetbe a delnök; most is eszükbe jutott polgári származása is. Hiszen ez az ember nem is nemes ember! Milyen égbekiáltó dolog ez, hogy ilyen kereskedőfajta emberek megvásárolják az ősi ur családok birtokait, s aztán ide jönnek földesuraknak?

Most nyelvükre vették az asszonyosságok egész környéken szegény Etelkát. Ujra előkerült az, mit az erdélyi fiatal ember beszélt s mit már féligmeddig elfelejtettek. Egy leány, a ki megszökött hazuról, férjhez ment valami csavargóhoz s aztán itt ismét mint kisasszony lép fel! Beláttam, hogy Etelka itt tovább nem maradhat. Legczélszerűbbnek vélttem, ha Pestre megy lakni. Nagy városban nem tűnik úgy fel, s elrejtve maradhat; senki sem ismeri.

De mint leány, nem lakhatik egyedül. Mint özvegyasszony lakhatnék; hanem férje nevével viselje? Nem hittem, hogy e nevet újra fölvegye, melyet utált. Nagy csodálkozásomra újra fölvetette e nevet, Halmaynének nevezette magát.

— Nincs más nevem — szólt komoran redőbbe vonva homlokát. Nem akarok pirulni az emberek előtt alnév miatt.

Egy öreg rokonom lakott Pesten, özvegyasszony, annak ajánlottam Etelkát. Jóságos asszony volt s csendesen élt elvonulva a világtól. Etelkának megtetszett e nő s hamar megbarátkozott vele, de távol volt e barátság nagyon azon gyöngéd szeretettől s határtalan bizalomtól, mely Etelkát Alvégly Ferencznélhöz fűzte.

Rokonommal együtt fogadtak ki szállát. Örültem, hgy legalább van valakije Etelkának, ki részvételt áll oldala mellett. Nagyon nehezemre esett, mikor elutazott. — Meg-

szoktam már társaságát s úgy tekintetem, mintha saját leányom lett volna. Müller Béla az elutazás előtti este a kastélyban volt. Magukra hagytam őket. Mikor visszatértem, könnyet láttam az ifjú szemében. Először történt életemben, hogy Müller Bélánál ezt láttam.

Korán reggelre volt kitézve az indulás órája. Béla egy félórával előbb már nálam volt.

— Még egyszer látni akarom őt, — szólt halkán, szemöldökét komoran összevonva.

Együtt reggeliztünk. Oly szótlanak, szomoruk voltunk, mintha éreztük volna, hogy utószor üljük körül ez asztalt. Etelka egyedül beszélt, mi ketten hallgattunk.

A kocsis készen állt az oszlopos bejárás alatt. A lovak nyugtalan kapálták körmeikkel a fagyos földet. Hideg téli reggel volt.

Óráram néztem. A perczek lassan multak s mégis úgy szerettem volna visszatartani, az óra mutatóját. Csak még egy negyedórát, csak öt perczet!

A kávécsészék szinig töltve álltak előttünk; Etelka ajkához emelte s megkóstolta; Müller Béla nem is érintette. Etelka mosolyogni igyekezett s megkínált minket.

Talán még valami öt perczig ülhetünk így. Akkor letette Etelka kezéből a kanalat, melyvel eddig szórakozottan játszott és fölállt. Mindketten felállottunk utána. Egyetlen bucsusztót sem szólunk. Kezét nyujtotta mindkettőnknek egymásután. Némán, hosszasan tartottuk kegyünkbe szorítva piezi kis kezét. Elfordult, érezte, hogy gyengülni kezd. Hirtelen végig sietett az előszobán. Bundáját nyakába akasztotta, s gyorsan felhágott a kocsiba.

(Folyt. köv.)

ása!
12-én
éris kivilágítása
rosz császári
HÍR
ívószestélye
sorozattal.
61 áll, mely leg-
ket tartalmaz a
életeteket a ma-
ülése
mus
shuz. 3. A szem
tszurt kar. 6. A
éjesített medium
szétszakítása. —
okkal lelánczolva.
szépit-
ndennemű
ezen szer
ak kereskedésében.
G E K
külső benyomást
az okok, o y kü-
szehuródása, álta-
dézve; az emlékező
ett szemek, kedély-
átgerinc-fájdalmak,
ag kerülése, női be-
s, kéz és lábreme-
ddig ism. retes sze-
rtve.)
1 ft 80 kr.
sz. ritárban, B'cs-
14.
fner's
FEREN - SPRIT
fenyő kivonata
nyozzék egy beteg
yermek szobából
mpás hamisítatlan erdei
fertőtlenítő szer ez;
sen ajánlható Bittner
kivonat gyermek-beteg-
en, gyermek-ágyas nők
ában és minden ragályos
égben. Mivel Bittner fe-
vonata az örökzöld fe-
ak elismert gyógyító erejű
mos, gyantás, aether-olaj
t tisztá minőségben tar-
kivonatait üdítő- és nyak-
rvos ajánja. BITTNER
vesegyedű
au N-Oe gyógyszer-
znél
tárban kapható.
yó kivonat 80 kr.; 6
szabadalmazott szétlővő
n: Dr. Rotschnek V.
lor gyógyszerészkné.
védjeggyel. A szaba-
észülethe „BITTNER
“ van beütve.

szen törlesztette a deficitet. Hogy ami adósságot csinált, ami adót emelt, azt mind kitudja mutatni jövedelmező vállalatokba fektetve, amely vállalatok évről-évre jobban emelvé az állam jövedelmét s az adózó polgárok fizetőképességét; minden évben nyilvánosabba s felismerhetőbbé lesz ama „gazdálkodás“, melyet a Tisza kormány a nemzet és adózó polgárok filléreiből elkövet.

Országgyűlés.

Budapest, jan. 12.

A képviselőház ma kezdte meg a földmívelés-, ipar- és kereskedelmiügyi miniszterium tárczájának tárgyalását, a mely elé nagy érdeklődéssel nézett a ház. Nagyobb általános vita fejlődött ki, melyben első fel-szóló Horváth Gyula volt, kit, mint mindig, nagy figyelemmel és megérdemelt tisztelettel fogadtak a ház. Beszédében hangoztatta, hogy a gazdasági kérdéseket nem szabad politikai pártszempontok mértékével itélni meg s behatóan fejtegette azon követelményeket, melyeket a közgazdasági tekintetben elérendőknek tart. A hitel ocsóbbá tétele, a hazai vállalkozási szellemnek — ha kell áldozatokkal is — fokozása a társadalmi mozgalmak a közgazdasági téren való érvényesítése, a nemzeti érdekek és az anyagi érdekek szoros kapcsolatba hozása, a magyar tengeri kereskedelem öntudatosabb fejlesztése: ezek voltak azok, amikre Horváth Gyula — alant egész terjedelmében közölt — beszédében reá utalt. Végül beszédének, egy erőteljesen mondott kárhözvitás képezte azon igazságok ellen, melyek a nemzet egységét, munkásságát meg akarják az osztályérdekek eltértebe tolasával rontani.

Horváth Gyula után gr. Károlyi Sándor szót nagy figyelem közt. A mérsékelt ellenzék e kiváló tagja ma különösen a hitelszövetkezetek kérdésével foglalkozott, amire nézve fölemlítette s kifejtette régebben is hangoztatott tervét. Egy olynemű szervezet lenne ez, mely a községekben alakítandó szövetkezeteken nyugodnék, melynek egy-egy megyei intézet szolgáltatna megfelelő hitelt, míg e megyei intézet esetleges szükségletét egy központi intézet elegendé ki. E szervezet állami kezdeményezésre létesülne, állami felügyelet alatt állna és létesítésében felhasználhatók lennének a mai takarékpénztárak, a melyek viszonyát különben a gróf — a betétek és a tartalékok arányosítása tekintetében — gyökésesen megváltoztatandóknak mondotta. Hangoztatta ezenfelül a váltóminimum meghatározását (100 forint) s az osztrák-magyar bank kötelezését a mezőgazdasági hitel erőteljesebb gyamolítására.

Gróf Károlyi után Ullmann Sándor beszélt, ki a ház fiatalabb tagjainak egyike s ki nagy ügyességgel és szakavatottsággal mutatta ki azon állítás alaptalanságát, mintha Magyarországon a mozgó tőke uralkodnék, s mintha az lenne bajaink forrása. Szépen utalt az eredményekre, melyeket az összes közgazdasági tényezők harmonikus felhasználásával előjöhözhetünk, s beszédét, mely az első beszéd közt igen figyelemreméltó sikert biztosított magának, párta méltányló helyeslése közt végezte.

Enyedy Lukács, a szélsőbal ezután következett szónoka, kikelt az ellen, mintha a gabonaár hanyatlása egymagában veszedelem lenne; szerinte nagy csapások a nemzetet csak ekkor érték, mikor nem volt mit

enni, s nem, mikor sok volt. Különb, az önálló vámtérlet nélkül nem tartja állapotaikat orvosolhatóknak.

Egyetértett vele e tekintetben Lipthay Pál is, ki rövid beszédében szintén a szélsőbal álláspontot hangoztatta, míg Simonyi Iván magának vindicálta az agrárius ideák Magyarországra importálásának érdemét s hosszasan fejtegette e részbeli nézeteit.

Az ülés végén gróf Széchenyi Pál tartott igen hatásos beszédet, főleg azon kérdésekkel foglalkozván, a melyeket gr. Károlyi Sándor vetett fel. A hitelszövetkezetek ügyében arra utalt, hogy a sok eltérő terv közül mennyire lehetetlen elszietve, tájékozatlanul, megvalósítani egyet is. Az általános gazdasági helyzetet illetően arra utalt, hogy a bajok jó része előre volt látható, s azokon nem valami egyetemleges eszköz által vélték magok a szakkörök is segíthetni, mint inkább a művelési mód és ágak olynemű változása jobbitása és fejlesztése által, a melynek örvendetes jelesei észlelhetők már is. A miniszter fentartván magának, hogy a felmerülő ellenvetésekre és nézetekre utólag még reflectálhasson, a szabadelvű párt helyeslése mellett fejezte be felszólalását.

Kruesz Chrysostom.

Született 1819. meghalt 1885.

A Szent-Benedek-rendnek mély gyásza van. Kruesz Chrysostom a pannonhalmi főpát-nunc többé. Szélsőbalon átrendek oszlopa, egyházának hű apostola s a tudományok világító szövétnéke volt. Kimulását bizonyára nem csak a katolikus egyház, hanem minden magyar veszteségnek tartja, mert nemcsak megjutott pályáján, a vallás, tudomány nevelés és így a magyar közművelődés ügyének elvéülhetlen szolgálatokat tett.

Érdemekben gazdag életének főbb részleteit következőkben közöljük:

Kruesz Károly Ch. János született 1819. jun. 21-én Völgyfalván Sopronmegyében. — Elemi tanulmányait gondos szülei kezek vezették. Tíz éves korában Győrbe ment, hol hat évén át gimnásiumi tanulmányait kitűnő előmenetellel végezte. — 1835-ben lépett a pannonhalmi szent benedekiek szerzetébe. — 1837 től kezdve Győrben bölcseleti tanulmányokat élt, 1839-ben pedig Bakonybélben a tanári pályára készült, a hol a halhatatlan Guzmics Izidor apát vezetése alatt a jeles és terjedelmes házi könyvtár mérhetlen tért nyitott a tudományos ifjú emelkedett lelkeinek. Itt tette le tiszteletre gerjesztő tudományosságának alapkövét, itt tette iredalmi munkásságának első kísérleteit, melyek, noha nem voltak nyilvánosság elé szárvá, a jeles Guzmics ritka elmelel kezelt bírálatait fényesen kiállották. — 1840-től a hittani tudományokat négy éven át Pannonhalmán végz. 1843-ban július 6-án áldozárrá szenteltetvén, munkás életének megnyitott az alkalom hazája és egyháza ügyének a nevelés és oktatás tövis ösvényén szolgálatokat tehetni.

Tanári fényes érdemeinek s áldásos munkásságának Pozsony két ízben élvező gyümölcseit, 1843. és 1848-ban. Mily kitűnő tanár, mily ügyes nevelő volt, s szent szerzetének mily bizalmasa volt érdemes, abból kitűnik, hogy 1845-től fogva a szent szerzet a győri liceumában legrágább kincseit — a növendékeket a természeti tudományokban böles vezérlésére bízá, mely téren csakhamar elismert tekintélyű lett. 1850-ben a k i k é p z e t t s hangyaszorgalmu termé-

Mennyi élet igazság rejlik eme egyszerű szavaiban!

„Viraszt a böles, gondol sokat, s itt s ott s mindenfelé, Eget földet mig hányogat; Csak a hibát lelé, Jámor miért epeszt mindég? Jöjj, gyujts reá; ha vigan ég Kék füsttel a pipa, Derül előttd föld és ég S nem lesz sehól hiba.“

Nem akart ez a pipának védirata lenni, csak mehetségül akartam fehozni azon férfiak részére, a kik a dohányzásához oly híven ragaszkodnak.

III.

Ha felolvasásom elején említettem, hogy a fényűzés oly régi, mint az emberiség, ugy másrésztől bizonyos, hogy a fényűzés módja mindig változik, vagyis a fényűzésben is mutatkozik fejlődés, haladás; tehát a fényűzésnek is története van. Minden kornak meg van a maga jellege. minden kornak fényűzése más és más módon nyilvánul. De sajtóságos az, hogy valamint a történelemben találjuk, mikép, minden nemzet vagy nép életben vannak idoszakok, a midőn a nemzeti élet zajosabban nyilvánul: úgy a fényűzés történetében is találunk idoszakokat, — a midőn a fényűzés nagyobb n e m b e n mutatkozik. Ezen idoszakok rendszeren nagyobb politikai, társadalmi, vagy szellemi átalakulások előfutárai szoktak lenni — A nagy történelmi csisiseket rendszeren a népek nagy fényűzése szokta megelőzni, sőt gyakran előmozdítani. A fényűzés forrásául joggal a keletet szokták nevezni, a hol a perzsáknál egész az oktalanságig volt kifejlödvé. Régi történelmi igazság pedig az, hogy valahányszor egy műveltebb hódító egy műveltebb néppel érintkezik, annak hibáit, annak bűneit sajátítja el mindenekelőtt. Így történt, hogy a görögök a perzsáktól, a rómaiak pedig a görögöktől banulták el a pazar-

szettanát már Pannonhalmán találjuk, hol szintén a legnagyobb sikerrel és eredménnyel természettani tanulmányokkal és tanítással foglalkozott. Itt nyílt leginkább alkalma iredalmi munkássága gazdag gyümölcseit is ugy az egyházi mint a világi tudományok mezején érlelésre fejleszteni; ide hívta össze szeretett rendje természetbúvárait s canárait eszméiserére, mely értekezletnek eredménye a természetudományok sikeresebb tanrend-szerének elfogadása és behozatala volt a szerzet iskoláiba. Ily tevékeny pályá előzte meg 1861-ben a m. helytartótanács által a pozsonyi gymnasium igazgatójává lett kinevezését. 1865-ben szept 5-én végre szerzetének osztatlan bizalma a főpáti méltóság betöltésére megválasztott jelesek között az első helyre jelölte ki, mit a király nov. 3-án meg-erősített.

Mint főpát szerzetének anyagi és szellemi továbbfejlesztését és emelkedését lelken viselte mindenha, a közéletben tevékeny részt vett, s élénk emlékünken van még utolsó beszéde, melyet tavaly tartott a főrendiházban mikor a polgári házasság fölött össesap-tak a vita hullámai.

Napi hírek

— Gróf Teleki Sándor ezredes a kitűnő író, mint örömmel jelenthetjük, városunkban idözik. Ugy halljuk, hogy főleg a mai csikós-bál kedvéért jött el. A nemes gróf barátai kíséretében ma megfog jelenni a híres bálban. Az előre várható pompás tárczaikk, mely ennek a látogatásnak lesz köszönhető, a gróf ur szíves bejegyzésével lapunkban is meg fog jelenni

— A kölcsönös-segélyző egyletben holnap szerdán d. u. 3—5-ig kivételésen megint befizetési nap tartatik. Azok, kik szombaton és vasárnap még be nem fizették most még pótolhatják mulasztásaikat. Uj tagok még csak rövid ideig vétetnek föl miután már több mint 2000 betét van befizetve. A kölcsönök ügyében új rendszabályok fognak hozatni t. i. a kölcsönök hetenként fognak megszavaztatni és így az egylet hitelt igénylő tagjai sokkal gyorsabban fognak a szükségelt pénzösszeg birtokába jutni. Különb az e néf folyamán tartandó igazgatósági ülés a befizetési valamint a kifizetési napok ügyében végleg fog határozni.

— A szabadelvű párt báljára, a farsang kedves szép táncszivalmára rendkívül sok család készül, és ha a nagy érdeklődés után itélni lehet ez a bál lesz az idén a leglátogatottabb. Mint az ezeltöti években ugy most is találkozója lesz e bál városunk különböző osztályainak. A bálbizottsághoz egyre érkezők meghívóként levelek vidékről is.

— A piac befásításához szükséges előkészületek a nagy tempom elött ma tovább folytak, a meenyiben nagyszámu munkáseivel a gyümölcs vásár felé eső oldalon hozzá fogtak az ültetendő fák helyeinek ki-ásásához.

— Nöegyleti calicot bál. Jótékony nöegyletünk választmányi gyűlése calicot bál rendezését határozván el, kinevezte az alöl-jegyzett bizottságot az előleges munkálatok megtételével, egyezsöval a rendezéssel. Bizott-ságunk azon ezeltöl vezéreltetve, hogy egy, a nöegyletkez s városunk művelt közönségé-

hez illő bált rendezzen, szép calicot szöve-t hozatott, mely, mint már jelentök, Zádor Laajos ur kereskedésében rendelkezhet meg. Bálunk sikerének biztosítása céljából kérjük a művelt női közönséget, hogy minél nagyobb számmal az általunk hozott calicot-szövetbe öltözököve sziveskedjék megjenni, a mivel mi nem azt akarjuk mondani, hogy az illetök jelmezbe öltözöködjének, hanem csak azt, hogy lehetőleg mindnyájan calicot-szövetet használjanak, akár nyári, akár például népviseleti formában. 1885 jan. 13. Nöegyleti bál rendező bizottság.

— Esküvő. Tegnap délután négy óra-kor esküdtök báljéget a r. cath. temp-lomban Kiss Kálmán t. abad szalóki gyógyszerész városunk egyik köztisztvisletben álló polgára Trázszy György unokájával Székely Gizella kisasszonnyal.

— Eljegyzés. A kollégium nyáron vá-lasztott kitűnő képzettségű rendes hittanára Bethlendi Endre ur tegnap eljegyezte a szép és kedves Menyhárt Kornélia kisasszonyt, a nagy tudományu Menyhárt János szintén hittanár egyetlen leányát.

— A debreceni vadász társulat e hó 18-ára azaz vasárnapra az ondódi bérterüle-tén a hatvan és a varga-utca dülökben kör-vadászot tervez, felhívotnak tehát a részt-venni kívánó tagok, — hogy a Nánássy és Kleckner cégégnél aláírási ivre ma-guknál alájegyezni sziveskedjenek, minthogy a vadászatban csak azok vehetnek részt kik az iven e hó 16-ig alájegyezve lesznek. A részletek különben szombaton hírlapilag kö-zöltetni fognak. Az elnökség.

— Gyászjelentés. Mely fájdalomtól megtörve jelentjük szeretet atyánk s nagy-atyám KAINRÁTH IGNÁTZNAK f. hó 12-én éjjeli 1 óraker élete 78-ik évében, végelegyen-gülés folytán történt gyászos elhunyat. Drá-ga halottnak földi részei Csapó utca 368. számu házatól folyó hó 14-én délelött 10 ó-ra-kor, fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint, a szent-annai sirkertben örök nyuga-lomba tétetni. Nely végtisztességtételre az elhunyt rokonait, pályatársait, ösmerőseit s a nagyérdemű közönséget bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen 1885 január 12. Gyer-mekei: Antal nevével Eichinger Emmával, s leányuk illetve unoka: Mariska Anna Balsai Gábor férjével; a rokonok nevében is. Az örök világság fényeskedjék néki.

— Tisztelettel felkérem azon t. ura-kat és hölgyeket, kik „Öröm és bánat em-lékei“ című beszély-kötetemről szóló előfize-tési felhívást bírják, — akár gyűjtöttek, akár nem haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek, mert könyvem már sajtó alatt van s ennek folytán még idejekorán tájékozni szeretném magamat a nyomtatandó példányok száma felöl. Előfizetést még 20-ikáig mindig elfoga-dok. Fűzött példány 1 frt, diszpédány 1 frt 60 kr, mely összeg Miskolcra, megyehá-utca 7. szám alá küldendő. M i s k o l c z y Henrik.

— A „Tisza“ csödválasztmánya teg-nap tartott ülésének legfontosabb tárgyát a „Phönix“ biztosító társasággal kötött szer-ződés megbírálása képezte; — végleg s hatá-rozat azouban még nem keletkezett ezen jo-gilag is fontos és érdekes ügyben, s így még függöben van azon kérdés: megta-madja-e a csöd képviselö az említett szer-ződést vagy sem?

— Kérem! Azon tisztelt * * a ki a vasárnapi kivilágított koresolya ünnepegy alkalmával (a sötétben) szives volt egyik „Germánia“ koresolyát elvinni, felkérem azt visszaküldeni, vagy én is mint az elttint koresolya hités párja a hozzá való kulcsesal

Igy jött a középkor. A népvándorlás bar-bar népei, lehetne mondani, az elaggett emberiséget megijjították és így a középkor fényűzése is a még ki nem forrt, meg nem állapotott kor jellegét viseli. A fényűzés inkább a nagy dimenziókat, a nagy tömegeket keresi, nagy szolgasereg, hosszú daridók képezik a középkori fényűzés főbb részeit.

Nem az ételek finomsága vagy válto-zatossága, hanem az ételek és italok nagy mennyisége, a vendégek sokasága és a vendégségek hosszantartósága lepi meg az embert. Ebben ismét csak a fakadó cultura jeleit ismerhetjük fel, mert történelmi igazság, hogy gyermekek és természeti népek ismerik leg-kevésbé a mértékletességet. Hiszen a Kir-gizekröl beszélik, hogy képesek 2—3 napig is éhezni, de ha hozzáfog a Kirgiz ember, két barányt egy ülöben tud megenni. A hoszszantartó mulatságok képezik alapját a nagy vendégszeretnek és ezt megtaláljuk az alsóbb műveltségű népeknél is, hol a vendég-szeretet egészen a fényűzési vágy kifolyása. Az arab főnökök asztalukat az utcára tes-zik ki és minden arra menöt meghívotnak.

Ezen jellemvonást a középkor és ujkor elején a legtöbb népnél találjuk. Különb ezen nagy vendégségeknek és szives vendég-látásnak igen sok nyomát épen hazánkban találjuk. Zsigmond király idejéböl emlitik, hogy egy four fia lakodalmá egy álló esz-tendeig tartott. Thurzó Imre Thurzó György, nádor fiának lakodalmát egy hónapig ülték meg, az ország különböző vidékeiröl 63 szer-ker hordta össze a vendégeket s midön György a nádor meghalt, az ünneplés tör 6 napig tartott, mely alkalommal 10 ökor, 13 borony, 144 barány, 341 lud, 691 tyuk és kappau fogyott el.

(Folyt. köv.)

A fényűzésről.

Irta: Dr. Szántó Sámuel.

(Folytatás.)

Lassankink az egyház is megszüntette tilalmát, a hatóságok is engedékenyebbek lettek, különösen mióta Frigyes Vilmos porosz választó fejedelem a híres „Tabakcollegumát“ megálapította, a hol pipafüst mellett tárgyalhattak gyakran a legkomolyabb dolgok, azóta a legtöbbször körökben is eiterjedt a dohányzás. A kormányoknak sem jut már eszükbe, hogy ezt betiltásák, hiszen az embernek ezen gyengéje pl. az Osztrák-Magyar-monarchiában igen sokat hájt a kormányoknak, és így német statisztikus nem régm mutatta ki, hogy Ausztria a dohány monopolum fenállása óta közel ezermilliót vett be ezen cizmen. Mikor már senkinek sem volt kifogása a dohányzás ellen, előálltak az orvosok. Már XVII. században bocsátott közre a párizsi orvosi facultas egy röpíratot, a melyben a dohányzást káros és veszélyesnek declarálta. De hiába az orvosok sem nyertek semmit tilalmukkal, de nyertek vele a dohányzók, kiknek a dohány — mert tiltott valami — bizonyára jobban ízlik.

Ki tudja mennyit veszít vala a tudomány, az irodalom, a politika, egyáltalában a társadalom, ha a dohányzás elleni diadalt aratnak. Hány nagy gondolat született már dohányzás közben; hány ifjú költő van, ki nek muzzsja csakis a pipából kibocsátott bodor füst fellegében szeret megjelenni. Hiszen Petöfi is énekli: „Szeretlek én téged pipám! És a dohány, mely benned ég! Hogy is ne! Füstöd felel, miként galamb szemek kék.“ Ha a dohányzásra mondott átok fenmarad, alig írja meg Kölcsey híres „pipadalát.“

együtt kérdadni, mert kájának ere lakasom bo

— Kívül nagy közönség e gasabb büvette: elha zatosságba ben és pazsónló előad többek köz szökökutat kat. Az e és lap hird — T

künkben n dult elő, a cikkkben h \$-ára s ott fordul elő, dekkban le legala n

— Ház dásztársula hajóvadász tani vadás — N. csolyázó es tanár szive Potasy Jan pénztárnok Simonara gencziáján történt. Já jégtükren. — K

sal üzleti sok Neidli zendök.

— A „vidéki le január 10. Mivel bizt igen tiszt nek tudom néi fogva hogy a na allattenyés nyujtsak.

után elvün kon semm nem volt, számanak hogy a lef különösen nyira szap ron 17430 idői veres idei tis es birka: 541 pusztának leti esende mat és ha böl illetve állapotnak

— J történetet Sándorról, lakomán. E lét Róza S lét. Akkor jánlta „szö totta a sz szomszéd téből itt i re a kegye induit R. Merész vá vitte. Röz dában talá mányzó ké gyon megő sur“ at az meket szer mik voltak a szamosu a 70 es év zér az első zött A kö ekkor Röz volna a t ban megbe

— S megye Zal nak hívják tállyból va fogva sza Nem emlék s most is mint ezelő lása még a látszik me zadó tapo gyermeke dedunokák vidéki lap asszonnyal meg. Ha i esoda, h un ták egym

— U Valóságos hangzatos lap közlele A régi kés meretes fr ügy fejlőd alkalmával szó? kérd mint hogy tatva köz hébben szö

együtt kénytelenek lesznünk lakására elfáradni, mert csak így leend fáradságos munkájának eredménye. „G e r m á n i a” koresolya lakásom koresolyatér 10 sz. fiókban.

Becker tanár indítva azon rendkívül nagy látogatottság által, melyben a közönség eddigi fényes, kitünően sikerült magasabb művészi előadását folyton résziesítette: elhatározta, hogy még három, változatos, meglepősegekben, ujszerűségekben és pazar fényességben a megelőzőkhöz hasonló előadást rendezend. Be fog mutatni többek közt tündöklő fényben uszó villamos szökőkutat, és különböző mythologiai tableauakat. Az előadások ideje és műsorzata fal- és lap hirdetésményekbnn fog közöltetni.

Tisza-Phönix című szombati cikünkben néhány értelemzavaró sajtóhiba fordult elő, a mit ezennel helyreigazitunk. A cikkekben hivatkozás van a keresk. törv. 457. §-ára s ott nem biztosított felekre szó fordul elő, e helyett több letrre. A záradékban legegclatansabb szó helyett, legáltalansabbat szedtek ki.

Hajtó vadászat. A debreczeni vadásztársulat t. hó 15-én a halápi erdősegen hajóvadászatot rendez. — Gyűlhely az ottani vadászok.

N-Kállóban is megalakult a koresolyozó egyesület, Potásy János főreáliskolai tanár szives buzgólkodása folytán. Elnök lett Potásy János, alelnök Ursziny Károly gyógysz. tisztárnok Mandl Rezső és jegyző Halasi Simon urak. A megnyitás a város intelligenciájának színe javá előtt zenező mellett történt. Járták a csárdást és négyest a sima jégtükrén.

Keresetiek egy fiatal ember jó írás-sal üzleti gyakorlatok, levélbeni ajánlkozások Neidlinger G. cégéhez Debreczenben ütezendők.

A „Nagy Hortobágyról” következő „vidéki levelet” kaptuk: Nagyhortobágy január 10. 1885. Tekintetes szerkesztő ur! Mivel biztosan hiszem, hogy becses lapjának igen tisztelt olvasói szívesen vesznek tudomást a hortobágyi viszonyokról, ennélfogva vettem fel régen heverő tollamat, hogy a nagy közönséget érdeklő hortobágyi állattenyésztési ügyemenetről némi vázlatot nyújtsak. A mulandóság tengerébe elődjén után elvándorolt 1884-ik év nyarán pusztánkban semmi nemű járványos állat betegség nem volt, hanem igen is volt az állatok létszámának folyton tartó olyan szaporulata, hogy a lefolyt legközelebbi nyolcz év alatt különösen szarvas marhánk száma két anynyira szaporodott; legelvéen ott a mult nyáron 17430 darab szarvas marha, közte 3244 idei veres borjú; 4804 db. ló, közte 741 db. idei kis esikő; 8245 db. sertés; 21462 drb. birka; 5418 db. magyar juh. — A mi pedig pusztáknak a jelen időszakban állapotát illeti csendes ez, szunnyadván a téli nyugalom és ha Isten úgy akarja az őszi kelések-ből ítélve nem nézünk elejébe mostoha nyári állapotnak. Dely Mátyas

Jókai Rózsa Sándorról. Erdekes történetet beszélt Jókai Szedgen Rózsa Sándorról, a Keményi alkantálynál tartott lakomán. Elbeszélte, hogy 1848-ban ő adta át Rózsa Sándornak Kossuth kegyelem levelet. Akkor volt ez, midőn a Haramia főljánita „szolgálatát a hazának” s megalakította a szabad csapatot. Kossuth éppen a szomszéd H.M. Vásháry helyen volt s rendelkezéstől itt írta meg Jókai a rablóvezér részére a kegyelem levelet, melylyel aztán utnak indult Rózsa Sándor felkeresésére. — Merész vállalkozás volt ez. Jókai keresztül vitte. Rózsa Sándort egy szegedvidéki csárdában találta meg s itt átadta neki a kormányzó kegyelemlevelét. A rabló-vezér nagyon megörült a kegyelemnek s a fiatal „tén-sur”-at azzal beosztotta el, hogy majd érdemeket szerez ő ezután erre. Tudvalevő, hogy mik voltak azok az érdemek. Rózsa Sándor a szamosújvári fegyverháza került, ahol Jókai a 70 es évek elején látta ismét. A rabló-vezér az első férisszabó volt a fegyverczek között A költő emlékszik, hogy ezt mondta ekkor Rózsa Sándor, hogy bizony jobb lett volna a „tensur” által hozott kegyelmet jobban megbecsülni.

Szántiz éves asszony él Háromszék-megyé Zalán nevű falujában, Farkas István-nak hívják. A hosszú életű nő a munkás osztályból való s mint mondja, 8 éves korától fogva szakadatlan munkában tölti életét. Nem emlékszik, hogy valaha beteg lett volna s most is olyan életerős, munkabíró asszony, mint ezelőtt 50-60 esztendővel; látása, hal-lása még miudig kitünő s egyáltalában nem látszik meg rajta, hogy már a második szá-zadot tapossa. Az anyóknak összesen 21 gyermeke volt, kiktől a számos unokák és dédunokák egész serege veszi körül. Ezt egy vidéki lap azzal toldja meg, hogy e nagykorú asszonynak az ura 115 éves korában halt meg. Ha igaz akkor nem a hosszú életűk a csoda, hanem az, hogy olyan jól kiválasztot-ták egymást, mikor pap elé álltak.

Ujtások az életbiztosítás terén. Valóságos gyönyörűség volt olvasni azokat a hangzatos mondásokat, melyeket egy némely lap közelebb a biztosítási ügynek szentelt. A régi készletárból kiszédtek megint az ismeretes frázisokat az eszme terjedéséről, az ügy fejlődéséről, miket máskor csak ünnepek alkalmával hallunk. Es miért a nagy és sok szó? Kérdi valaki. Bizony nem más czélból, mint hogy a cikornyás mondásokba buj-tatva közzé kerüljön valami, a mi legeny-hébben szólva valótlan. Néhány ugyneve-

zett ujtás az életbiztosítás terén lett volna bemutatandó, mint a mely ujtásokat most concipiáltak és hozták volna be az illető felma-gasztalt intézetek. Pedig ha ezek az ujtá-sok már régen megvannak az közönség is-méri és hasznát veszi. A kérvények vissza-váltására és tökéltetésére vonatkozó reformok, a biztosított összegnek pá-r-baj vagy öngyilkosság okozta halál-esetnél is történő kifizése, végül az ugyne-vezett megtámadhatlan kötvények kiállítására, melyek alapján a biztosító inté-zet halál esetén a biztosított tőkét, lemond-ván a nyomozásról, kifogás és vonakodás nélkül kifizetni tartozik, mihelyt a halotti bizonyítvány a kötvény és az utolsó díj nyugta bemutatottát, mindez „ujtások” ha-zánkban nem újak, de sőt régiek és gyakran alkalmazvák. A magyar franczia bizo-sított társaság díjtáblázataiban legalább a társaság fennállása óta ben vannak e módo-zatok. E társaság pedig nem ma kelet-kezett, évek óta működik és biztosítási mó-dozatait mindenki ismerheti, a ki az ügy iránt érdeklődik akár mint biztosító fél, akár mint közgazdasági és társadalmi intézménye-ink figyelmes szemlélője. Ezt kötelességünk volt megjegyezni, azon elvnlé fogva, mely eddig is vezetett: maxima amica veritas.

József főherczeg és hazai művé-szetünk. József főherczeg újabbán ismét fényes jelét adta ama kiváló érdeklődésének, melylyel családostul együtt hazai művésze-tünk iránt viselkedik. A napokban tett meg-rendelés következtében ugyanis Vastagh Gy. festőművésznök egy nagyobb állókép festésé-hez fogott, mely Mária-Dorottya főherczegut, József főherczeg bájos ifju leányát tünteti fel rózsaszín ruhában. Az életnagyságú kép az orsz. kiállítás műcsarnokában is ki lesz állítva, mint a legérdekesebb képek egyike. A főherczeg megrendeléséből Zala György, e kiváló fiatal szobrászunk pedig Mária-Dorottya főherczegnő életnagyságú márvány mellszob-rát készíti jelenleg, — mely mű szintén szerepelni fog az országos kiállításon. — Zala ezenkívül az alosuthi főherczegi kápol-na részére egy nagyobb szoborneműt mintáz mely József nádort térdelő helyzetben s imára keulesőt kezekkel ábrázolja. E szobor pedantja lesz ama, Tilgner bécsi szobrász hazánkba által készített hasonló alaku szobornak, mely Koburg Agost herczegét, Klotild főherczegnőt boldogult atyját tünteti fel s szintén az alosuthi kápolnában van elhelyezve. A művész e szobort Rómában fogja befejezni, hová legközelebb tanulmányai folytatása végett utazik.

Az udvar Budapesten. A királyi család és az udvar még e héten, jan. 17-én átköltözik Bécsbe. Holnap d. u. lesz az utolsó udvari ebéd. Csütörtökön, e hó 15-én d. e. a király általános kihallgatást ad, melyre már eddig is számosan jegyeztették elő magukat a cabinet-i irodában. Mint más kihall-gatások alkalmával, ugy most is sok kül-dötségek jelentkeznek ugy a fővárosból, mint a vidékről, kik valamely jótékonyozól érde-kében pénzbeli segélyért fordulnak ő felsé-géhez. A cabinet-i iroda e küldötségeket a kihallgatásra nem jegyzi elő, mlután egy újabb rendelet értelmében pénzbeli adományt csakis írásbeli folyamodványban lehet kérni, — melyek a cabinet-i irodához nyujtan-dók be.

A földrengés Spanyolországban. Madridból jelentik f. hó 7-dikéről: Ma nap-kezte előtt ismét erős rázkódást éreztek egész Granadában és Malagában. A városok és falvak sokat szenvedtek. Legerősebb volt a földrengés Lolában, melynek egykor 6000 lakosa volt. Ez a város másfél órányira fek-szik Granadától, azon hegylánczolat tövében, amely, ugy látszik, a földrengések központja. A városka a mult napokban történt földren-gés alkalmával is sokat szenvedett, a mai lökések folytán azonban csaknem egészen elpusztult. Háromszáz ház omlott benne össze. A szerencsétlenség folytán csak 7 em-ber sebesült meg, s ezt annak lehet tulajdo-nítani, hogy a lakosság a várost már ré-gyebben elhagyta s a mezőkön tanyáz, heve-nyében összetakolt barakkok és sátorok alatt. A földrengések, melyek Spanyolországban oly nagy pusztító hatást gyakoroltak, igen széles körben voltak érezhetők Halli tanár, a Róma közelében fekvő belletribeli csillagvizsgáló intézet tisztje azt jelenti, hogy a spanyolor-szági földrengések tartama alatt új és na-gyon folytonos ingadozást vett észre, s decz. 28-tól január 3-dikáig nem kevesebb, mint kétszáz lökést számlált. — F. hó 7-ikén reg-gel Genfben is éreztek földrengést. — A pá-risi Figaró spanyolországi levelezője magha-tóan eseteli a szerencsétlen lakosság két-ségbeesését és menekülését. Granadában és Malagában a közséthelyek, éjnek idején, szokatlan festői látványt nyujtanak. A leg-gazdagabb családok kénytelenek rögtönzött sátrakra menekülni. A hajléktalanokká vált milliómosok az utcáknak kocsköbök és határokbán, mások a vasuti vagonokban keresnek menedéket. — Loja vá-ro s lakosságát páni félelem szállta meg. Elhagyták házaikat és közkertekben keres-tek menedéket, a hol kukoricaszárból fon-tak rögtönzött bódékat. A táviróhivatalt nyomorult barakkban helyezték el, s a rend-őrök is szabad ég alatt tanyáznak. Az utat ellepik az asszonyok, kik konyhaeszközöket szállítanak a rögtönzött sátrakra. A lakos-ság része nem akart a várostól messze-fekvő rétre menekülni, hanem a tágas pia-czou ütötte föl sátorát. Itt laktam én is —

írja a levelező — a Loja város képviselője-nek liliputi házában.

Néprege a Kongó partjáról.

Stanley, a híres utazó, a kölni Afrika-társaság által tiszteletére rendezett banketten a következő ugandai népreget beszélte el: Uganda első lakói egy öreg ember és egy öreg asszony voltak, a kik az egyenlítő felől vándoroltak ide és nem hoztak magukkal semmi egyebet, mint egy kukoricaszemet, egy kecsket, egy tyukot, egy banánt és egy csukorrépat. Alighogy letelepedtek, az asszony-nak gyereke született, a kukorica szemekből dus kukoricaföldök eredtek, s nem-sokára hemzsegett a vidék a sok kecskétől és tyuktól, melyek mindegyike az egyetlen kecske és tyuk származékai voltak. Az öregek utódai azonban egy tüzitalt találtak fel s ez nagyon megrontotta őket. Nemsokára már ez sem volt elég nekik s vért kezdtek inni, először állatokét. később embertársaikét és saját testvéreiket öldösték le.

Akkor az öreg ember így szól felesé-géhez: „Gyermekeink és unokáink rosszak lettek, csak átkot hozhatnak már ök ami számunkra, költözünk el ebből az országból.” Ezzel az öreg házaspár elhagyta az orszá-got. Nagy szomorúság támadt erre minden felé, keresték az öregeket mindenfelé a hegyek közt, az erdők sűrűiben, a banánfák tövében, de azok eltűntek nyomtalanul. Ha-nem a nép azért még mindig hitte, hogy az öregek valamikor visszatérnek, s egy királyt választott maga fölé s mellé egy katekinot (kancellár) támaszul, mert számos volt a nép.

De a király szívét is elragadta az orszá-g hajdani alapítói utáni vágy s mindig róluk gondolkodott. Egy éjjel aztán egy pa-rasztról álmodott, a ki megmutatta neki az utat az öreg házaspárhoz. Es midőn fölébredt, nagy csodálattalra csakugyan mellette állott a paraszt és csakugyan elvezette őt az öregek-hez, akik egy pülmáfa odújában laktak. Az öreg komolyan üdvözölték a királyt és azt kérdezték tőle, hogy hol van az őt megillető királyi kíséret.

A király visszafordult és látta, hogy senki sem követte őt a Wagandák közül. Haragosan emelte fel erre lándzsáját és át akarta szurni hanyagságáért a mellelte álló katekinot.

Az öreg ember és az öreg asszony azon-ban feltartóztatták a királyt kezét s meg-magyarázták neki, hogy milyen borzasztó bűn a vérontás és elmondták, hogy a véreng-zések miatt nem térhetnek ök vissza Uga-udába.]

Azóta a Wagandák (Uganda lakói) nem szomjuhozták soha embertársaik vérért.

Közgazdaság.

Az őszi termények.

A „Közg. Ertesítő”-ben közzétett kimu-tatás szerint az 1884. évi őszi termények végeredménye következő:

Köles és tatarka termett össze-sen 50.546 hektáron 659,944 hektoliter, egy hektáron átlag 13.06 hektoliter; szemes ten-geri termet összesen 1.855,633 hektáron 31.835,873 hektoliter, egy hektáron átlag 17.16 hektoliter.

Hüvelyes vetemény (borsó, lenese, bab, búkköny) termett összesen 97.015 hektáron 1.294.463 hektoliter, egy hektáron átlag 13.34 hektoliter; len termett összesen 11.006 hektáron 96.881 hektoliter mag és 55.022 mm. fonal, egy hektáron átlag 8.80 hektoliter mag és 5 mm fonal; kender ter-mett összesen 65.632 hektáron 733.722 hekto-liter mag és 420.534 mm. fonal, egy hek-táron átlag 11.18 hektoliter mag és 6.41 mm. fonal; dohány termett összesen 58.375 hek-táron 614,138 mm egy hektáron átlag 10.52 métermáza.

Cukorrép a termett összesen 38.891 hektáron 6.760,817 mm., egy hektáron átlag 17.384 mm.

Burgonya termet összesen 411.857 hektáron 32.973,212 mm., egy hektáron átlag 80.07 mm.

Takarmanyrépa termett össze-sen 80.701 hektáron 18.873,088 mm. egy hek-táron átlag 243.86 mm.

Lucerna termett összesen 200.956 hektáron 8.293,689 mm. egy hektáron átlag 41.27 mm.

Búkköny-keverék termett össze-sen 188.546 hektáron 6.086,592 mm. egy hek-táron átlag 32.28 mm.

Szén a termett összesen 2.626,462 hektáron 60.244,512 mm, egy hektáron átlag 22.94 mm.

Kőbányai sertésüzlet.

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése. Budapest-Kőbánya jan. 9.

Az e heti üzlet igen szilárd volt, és az árak valamivel emelkedtek.

Heti átlagárak: magyar szedett 260—320. kgr. 47.—48 kr. 180—240 kgr. nehéz 45—46 1/2 kr., vén 300 klgrom felül 43—44 kr. vi-déki sertés 42—45— kr; tranzitban szer-biai 45 1/2—46 kr, román 46—48— kr. netto kilogramonként.

Feleségárak. Tengeri. —, uj 5.80 árpa 6.90 frt

Helybeli állomány: jan. 2-án maradt 52.104 drb.

Table with columns: Felhajtás, Alsó Magyarországból hizott, makkos, Erdélyből, Szerbiából, Romániából, Szerémségi, Magyar államvasuton hizott, vidékről, budai vámoknál, Hajón (szerémi), Összesen.

Table with columns: Felhajtott, Fel-ő-Magyarországra, Bécsbe, Csehországba, Bodenbchen át, Ruszán at, Dél-Németországba, Budapesti fogyasztásra, Kútelekerekre, A budai vámoknál, Kőbányai szalonvasutermelők, A m. államvas-pályán, Összesen, Maradt.

A részvény-zállásokban volt 11347 db. Az egészségügyi és tranzit-szállásokon maradt jan. 2-án 2482 „ Felhajtott szerb sertés 311 „ román sertés — „

Összesen — „ Elhajtott 2793 „ Maradt 2361 „

Zsiradékok. Disznózsír szilárd irányzat és emel-kedő árak mellett adott. Első minőségű vá-rosi árú 54.—54.50— frt-ou adott. A hét végén az árak fél forinttal hanyatlottak.

Szalonna a változatlan irányzatot kö-vetett. Első minőségű árú 42.—42.50 frton, szárlatkor 45.50—46 frton, füstölt sza-lonna 51—52.—53 frton.

Faggyu változatlan és lanya ma-radt; jegyzési ára 43—44 frt.

VASUT.

Table with columns: Debreczenből indul, N.-Várad—B.-pest felé, Szatmár felé, Kassa felé, Nánás felé, Debreczenbe érkezik, Budapestről, Szatmárról, Kassáról, Nyiregyházaról.

Felelős szerkesztő és kiadó lap-tulajdonos Verias Arnold. Főmunkatárs: Károczag Vilmos.

Nyilt-tér.

Kiadó lakás.

Bathyányi-utcza 2555-ik szám alatt egy 6 szobából álló kényelmes uri lakás ki-adó, — értekezhetni iránta bent az udvarban hátul

Ormós Gábor háztulajdonossal.

III.
**Arverési hirdetményi
kivonat.**

A debreczeni királyi törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy id. Fazekas János és társa végrehajthatónak ifj. Fazekas János és társa végrehajtást szenvedő elleni 66 frt 9 kr tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a debr. kir. törvényszék (a kir. járásbíró) területén lévő és Debreczen városában fekvő a 3199 sz. tkj. könyvben A I. alatt felvett ingatlanokra a végrehajtási törvény 156. § a alapján az árverést 1142 frt 30 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885. évi február hó 3-ik napján d. u. 3 órakor a kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános

árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékoztatók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át és pénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben 1884. évi nov. hó 24. napján.

A debr. kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál.

Szőgyény elnök Szabó aljegyző.

A svárbogár és muszkák alapos, tökéletes kiirtását legutolsó szikráig egyesegyedül

Zacherl
svárbogár-porával

lehet elérni.

Csak akkor valódiak, ha eredeti üvegekben név és védjeggyel vannak ellátva. Kapható azon kereskedőknél, kiknek kirakataiban erre vonatkozó falragasz van.

Általános kérésre még egy különleges előadás.

A színházban
Szerdán 1885. január 14-én
nagy magikus tündérszerű

Hypnotismus bűvészeti esfelnye

a hírneves császári, orosz és persa udvari bűvésznek
BECKER tanárnak

egész új műsorral 4 szakaszban.
A többi között először: Uj
F I A M I D A

A villamos menyasszony.

Ezt követi, először:
Két hölgy megvillamosítása

a közönség köréből.

Végül:

A nagy villanyos szökőkút

La fata morgana rattie fiegora.

Természetes vizesések, vízi bábokkal és minden létező színek vizsugarával, Mstr. Coaks londoni pirotechnikus és Mstr. Edison villanyos világítási módszere szerint. Végül:

A három Nauda a kristály barlangban. Nagy képzeleti zárképlet, előadva a társulat nő tagjai által mythologiai díszruhában ezer színes vizsugar közt. Ezen mutatvány felülmulja mind az eddig láto takat.

Közélelbi févilágosítást adnak a nagy falragaszok.

Kezdete 7 órakor.

Rendes hely á r a k.

Jegyek előre válthatók naponta délelőtt 10 órától esti fél 8 óráig.

Tisztelettel **BECKER tanár.**

Uj divatu betűkkel gazdagon berendezett nyomda Debreczenben.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legujabb és legdivatosabb betűkkel
GAZDAGON FELSZERELT

KÖNYVNYOMDÁJA

Debreczenben, Piacz, SIMONFFY-ház,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munkák gyors és díszes kiállítására,
Községi és gyámi rovatos ívek, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN.

Ügyvédi, kereskedelmi nyomtatványok.

falragaszok, körlevelek, gyászejentések, levélfejek és levélborítékok,

BÁLI MEGHIVOK NEVJEGYEK FÜZETEK és KÖNYVEK

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

A „Debreczeni Ellenőr” szerkesztősége elfogad mindenféle nyomtatványokra megrendelést.
Ugyane lap számára hirdetések a legolcsóbb árszámítás mellett vétetnek fel.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

62.
591. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN” gőzmalom
készítményeinek
— készpénz fizetés mellett. —

Árak ausztriai értékben
költségmentesen

KÖTELEZTETÉS NÉLKÜL, DEBRECZENBEN
ingyen zsákkal.

AB. Asztali dara nagyszemű	100 kgr.	17.80
C. Szinte középszerű		16.80
0. Királyliszt		17.20
1. Lángliszt		16.60
2. Montliszt		16.20
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendű	100 kiló	15.40
4. " 2-od rendű		14.60
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű		14.—
6. " szinte 2-od "		13.20
7. Közép kenyérliszt 1-ső "		12.40
8. " " 2-od "		11.60
8 1/2. Barna " 1-ső "		10.20
8 3/4. " " 2-od. á 70 kgr.		8.—
9. Lábliszt " " á 70 kgr.		6.80
10. Veres liszt " " á 50 kgr.		—
11. Finom korpá zsákkal 50 "		4.80
11. " " zsák nélkül		4.20
12. Durva korpá zsákkal á 50 kgr.		4.40
12. " " zsák nélkül		3.80
Simán őrlött búzaliszt zsákkal 75 kgr.		8.80
Ugyanaz " nélkül		8.20

DARA és LISZT.

25 kilós zacskókban
100 kilogramm zacskóval együtt

60 krjával drágább.

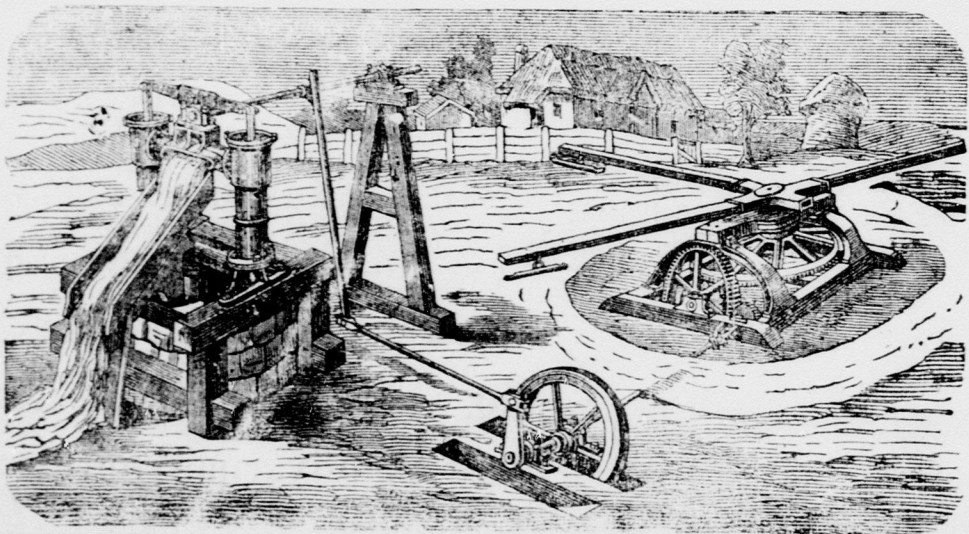
Debreczen, 1884. okt. 28.

Kiseb vételknél 60 krrel drágább.

Alapított 1858-ban.

W A L S E R F E R E N C Z

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és érezőntödeje,
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet,

kutakban és mindennemű szivattyukban.

Elvállal teljes vízvezeték berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részéről, modern technici alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ- és MAGÁN-FÜRDŐK
felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására és minden vízművi munkát gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten kldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

Debreczen, 1885. Nyomtoatt a „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájában, Piacz, SIMONFFY-ház.